

A Komszomol küldöttsége a Telefongyárban

A hazánkban tartózkodó Komszomol-küldöttség pénteken a Telefongyárba látogatott el. Megismerkedett a nemzetközi hírű és tekintélyű üzem életével, munkájával, termékeivel, a KISZ-szervezet tevékenységével, majd nagygyűlésen találkozott a Telefongyár és a kerület ifjúkommunistáinak képviselőivel. Szabó János, a KISZ Központi Bizottságának titkára mondott beszédet.

B. Ny. Pasztuhov, a Komszomol Központi Bizottságának titkára, a delegáció vezetője a Komszomol üdvöletét tolmácsolta, majd kijelentette: nem lehetünk közömbösek, amikor 600 millió gyermek éhezik a világon, és súlyos veszély fenyegeti a békét. Ezért értékeljük nagyra a magyar fiatalok tetteit, a „Vádoljuk az imperializmust” akció eredményeit, amelyek a szocialista Magyarország erősítésével együtt szolgálták a hős vietnami nép, a haladás ügyét. A szovjet ifjúság is készen áll arra is, hogy ha vietnami testvéreink kéri, fegyvert fogjon az agresszorok ellen — mondta B. Ny. Pasztuhov, majd újabb nagyszerű sikereket kívánt a magyar fiataloknak.

A kongresszusi teremben

Negyven helyett 400 lux — Próba az erősítőben — A tolmács-szimulán — A telefon nem csenghet

A teremben, amelynek széksorait hétfőn megtöltik a párt IX. kongresszusának küldöttei, a testvérpártok képviselői, s a meghívottak, ma még mesteremberek dolgoznak. A MÉMOSZ-székház impozáns kongresszusi terme a technikai előkészületeket tekintve is méltó helye lesz a párt legfőbb fórumának: ennek biztosításáért szorgoskodnak most az Elektromos Művek, a posta itt levő dolgozói, a szállítómunkások, dekorátorok, hangtechnikusok, asztalosok, s még tucatnyi más szakma művelői.

Egy mozdulat, s fényárban fürdik a terem. Eddig sok gondot okozott a világítás; a 40 lux kevés volt a filmeknek, tv-seknek, reflektorkkal pótolták. Ezek azonban jelentős helyet foglalnak el, sokféle kellemetlenséget okoztak. Az Egyesült Izzó kisméretű, de nagy fényerejű jódlámpákat kísérletezett ki, s mint a próba mutatja: sikerrel. Negyvenről négyszáz luxra nőt a fényerő, s a helynyerés eredményeként valamennyi küldött a terem földszinti részén foglalhat helyet.

Nemcsak a nagy terem, hanem szobák sokasága is lázas munka színhelye: készítik a kongresszus munkabizottságainak üléstermeit, a sajtó, a rádió, a televízió munkahelyeit, a gyorsírók asztalait, tizenhatszékű gépsorakozók katonás rendben, itt diktálják majd gépbe a gyorsírt szöveget, másutt a sokszorosító berendezést állítják fel. A postások egyike, miközben már a harmadik próbát csinálja a vizsgált vonalon, azt mondja: — A pontosság, precizitás mindenkor fontos, de itt...!

Hat, úgynevezett vezérnyelven hallgatható a tanácskozás: oroszul, franciául, spanyolul, angolul, németül és természetesen magyarul. Ezenkívül további tizenhat nyelven lesz még tolmácsolás: mintegy 120 tolmács, fordító tevékenykedik majd s ha a szónok túl gyorsan beszélne, a tolmácsok binből lámpa felvillantásával kérhetik: ha lehet lassabban...

A legnehezebb feladatok egyike a tolmácsszimulán irányítása. Megtörténik, hogy nem egyszer közvetítő nyelv igénybevételével tolmácsolnak: a hangszigetelt fülkék elnyelik ugyan a valóban bábeli hangzavart, de a vezérlőasztalnál ülőnek igen csak tudnia kell, a hosszan sorakozó fülkékben ki, mikor, melyik közvetítőcsatornába „lépjen be”, ahogy ezt maguk között mondják.

Az elnök előtt s a szónoki emelvényen hat-hat mikrofon: a teremhangé, annak tartaléka, a tolmácsberendezésekhez, a rádióhoz, a televízióhoz s a filmhíradónak hangot biztosító. Az erősítő központban villogó lámpák, kábelek között műszeresek dolgoznak. Próba, Próbá, Próbá... Sok tucat erősítő berendezés: a működők, s mellettük a bemelegített tartalék, mert a tolmácsolás, a szónok szavainak közvetítése egy percre sem szünetelhet. A műszeresek vezetője derekát kiegyenesítve sóhajtja: — A legkisebb hiba is nagy csúfságnak lenne... Megint tovább. „Elnémított” telefonok sorakoznak egymás mellett, rövidesen a helyükre kerülnek. Nincs bennük csengő, lámpa jelzi a hívást, furcsa is lenne a terembe behallatszó csilingelés.

Ligeti Jenő elvtársat egyszerre öt felé is hívják: nincs jegyzete, „előjegyzése”. Fejből tud mindent. A felszabadulás óta valamennyi kongresszus technikai előkészítésében része volt...

Az elnökség feje felett Lenin hatalmas arcképe, s a IX-es szám. A terem valamennyi pontján ez ragadja meg a tekintetet, s a rövid felmondatt: „Tovább a lenini uton”. És e jelszó már hétfőre, a párt IX. kongresszusának kezdetére utal, amikor méltó körülmények közepette, e gondolat jegyében kezdődik meg a tanácskozás.

M-S

Névre szóló megbecsülés!

Igazat szól, fontos dologra hívta fel a figyelmet az a munkás, aki a termelési értekezleten arról beszélt: akár el is feledhetnék nevüket, mert mást, mint „baj van szakértársak”, „emberek arról van szó”, „segíteni kell”, nem igen hallanak. Pedig itt — fejtegette — dolgozik Nagy, Babos, Kulcsár, Adamecz, de leginkább csak akkor hallja a nevét, ha az irodára hívják. Miért? Kérdésére sajnós, nem kapott megnyugtató választ. Az üzemvezető nem tudott mit kezdeni a problémával, annyira szokatlan, ismeretlen volt számára, s a műhelybizottság titkára sem érezte meg, mennyire fontos mindaz, amit elmondott a fel-szóló.

Mind határozottabban megfogalmazódó természetes igény az emberekben, hogy munkájukat ne csak amúgy „globálisan”, általánosságban becsüljék, értékeljék, hanem személyre szólóan, név szerint. Tévedés lenne ugyanis azt hinni, hogy a munka bonyolultabbá válása, az összefüggések sűrűsödése, a termelési folyamatok olykor kibogozhatatlannak látszó kuszasága s személyiséget, az egyént is „eltünteti”, s így nincs szükség arra, hogy figyelemmel kísérjék, időnként értékeljék egy-egy ember munkáját, elég, ha a kollektíva, az egész termelői, alkotói közösség tevékenységét mérlegre teszik.

Sokan vannak, akik előszeretettel hasonlítják gépezethez az emberek és tízezrek együttműködésével folyó munkát, s az egyes embernek csak a „kis csavar”, vagy „fogaskerék” megjelölést hagyják. Igen ám, de a mechanika törvényei szerint is minél bonyolultabb egy gépezet, annál nagyobb a jelentősége az egyes alkotóelemek cél-szerű megbízható működésének, így hát hamissá válik az első hallásra talán tetszetősnek tűnő érvelés. A szocializmus éppen azzal is bizonyítja magasabbrendű voltát, hogy kibontakoztatja az egyéniség valamennyi jellegzetes vonását, nemhogy elszürkítene, hanem éppen előtérbe állítja az egyes ember jelentőségét, szerepét, munkájának fontosságát. A gazdaságirányítás új rendszere azzal, hogy személyre szólóan megállapíthatóvá teszi a felelősségét, egyben a megbecsülés, elismerés személyre szóló voltát is feltételezi.

A megbecsülésnek, a munka értékelésének csak egyik oldala az anyagi, a fizetés, a prémium, a jutalom. Fontos, de: nem minden! Legalább ennyire lényeges, hogy mindenki és mindenütt érezze, tudja, figyelemmel kísérik munkáját, s éppen ezért valós érdemei szerint részesül az anyagi és erkölcsi megbecsülésben. Mert ez az utóbbi, az érdem szerinti megbecsülés az, amit sokszor esetlegesség, véletlenszerűvé tesznek azok, akik „ügy általában” foglalkoznak beosztottjaik, munkatársaik tevékenységével, de külön-külön alig, vagy sehogyszem. Ilyen gyakorlat vezet ahhoz, hogy valaki éppen akkor kap prémiumot, amikor maga is érzi, hogy gyengébben dolgozott, de hát „most került rá a sor”, és ahhoz is, hogy a becsesség kedvéért adnak valakinek bérjavítást, ahelyett, hogy becsületesen megmondanák, miért nem szolgált még rá.

Az emberek nagy többsége becsüli, szereti a szigorú, de igazságos és következetes vezetőket: az ilyenektől nagyon jól esik az elismerő szó — erre mondják: többet ér, mint kétszáz forint jutalom — s kritika, a bírálat is meg-hallgatásra talál. A magyarázat ott van, hogy az ilyen vezetőket érvényesítik azt az elvet: csakis az egyéni elbírálás lehet igazságos, eredményes. A bevezetőben említett példára utalva: Babos jobban dolgozik, mint Kulcsár, ám Adamecz az utóbbinál gyengébb. Összességükben jó eredményeket értek el, mégis hiba lenne azzal elintézni, hogy a „szakértársak” jól dolgoztak. Ahogy másutt, itt sincs helye semmiféle egyenlőségnek: a jó a középestől, a középest a gyengétől, az igyekvő gyengét a fegyelmetlen lögöstől igenis különböztetse meg az anyagi és erkölcsi elismerés mértéke, vonion közöttük választó vonalat, mert ez felel meg a társadalmi igazságnak és — mind inkább — az emberek egészséges erkölcsi érzékének, mér-cékének.

M. L.

A RUHAGYÁRBAN 6

Lehet-e szombat nélkül?

Az ötnapos munkahétről gyakran szó esik. Különösen olyan gyárakban válik témává a szombati munkák, ahol többségükben asszonyok dolgoznak. Talán nem is szükséges részletesen magyarázni, hogy miért. Nem a hét végi vikend miatt, az biztos.

Annyit azonban érdemes előrebocsátani, hogy a szombati munkák eltörlése, az ötnapos munkahét bevezetése sokoldalúan bonyolult kérdés.

A hét végi hiányzók

A gyári pártértekezleten Komáromi Károly felszólalásában azzal foglalkozott, hogy a szombati munkákokról igen sokan hiányoznak, amiatt a termelés menete zökkenőket szenved. Probléma elemezni a miertjét is. „Asszonyok, s szükségük van a hét végi időre. Talán az ötnapos munkahét segítene” — mondta.

Feljegyeztem öt hónap átlagát: hányan hiányoznak a hét első napján és hányan az utolsó napon. Kiderült, hogy a szombati hiányzók száma állandóan magasabb, körülbelül 20–25 fővel. Ugyanakkor a termelés mennyisége is alacsonyabb a hatodik munkában.

— Talán a fáradtság miatt? — kérdeztem egy varrónőt.

— Amlatt is, de nem egészen azért — mondta. — Az embernek szombaton azon fáj a feje, hogy miként szerezzé be a vasárnapi élelmet, s persze szombaton kellene a nagytakarítást is elvégezni, mosni, vasalni, varrni. Milliő munka várja az asszonyt hét végén.

A hiányzások nem igazolhatatlanok. Elaprózzák az éves szabadságukat, sokan apránként, szombatonként kéri, ilyen, vagy olyan indokkal. De tagadhatatlan, hogy a táppénzes napok száma is emelkedik a hét végi napokon. Erre a napra igénylik a kisgyermekes anyák a havi egy fizetetlen szabadnapjukat, joggal.

Egy másik asszony mondta, hogy a szombati munkákban csak a testük van jelen, lélekben már otthoni gondjaikkal, bajaikkal foglalkoznak.

Az asszonyok véleménye

Megkérdeztem két jól dolgozó varrónőt, hogy a jelenlegi normájuk alapján, ha

... A lakosság jólétének emelkedésében mind nagyobb szerepet játszik a szociális, kulturális, egészségügyi szükségletek ki-látása, a mindennapi élet megkönnyítése, jó munkakörülmények biztosítása...

(Az MSZMP Szeged városi pártértekezletének beszámolójából.)

hétfőn kijelentené a művezetőjük, hogy aki készen van a heti kvantummal, elme-het haza, mikor fejeznék be a munkájukat?

Meglepődtek a kérdésen, egymásra néztek egy pillanatra, némán konzultáltak a válaszon, majd egyszerre mondták, hogy péntek délre meglennének. De van ennek másik oldala is. Hány hétig bírják szusszal? S bírná-e mindenki? Nem bírná, sőt még ők sem bírják folyamatosan. Ilyen ütemet diktálni emberkínzás lenne.

Részt vettem egy kollektíva tanácskozásán, ahol az asszonyok a művezetőjüket bírálták, mert néhányuknak nem biztosította az úgynevezett besegítést, amikor reszortjukban nem volt elegendő munka, illetve amikor már teljesítették az napi feladatukat. Így beszél az egyik: — Emlátt négy-öt forintot elestünk, ami nekünk sem mindegy.

A munkateremben kérdeztem meg egy négygyermekes anyát:

— Mi a véleménye, lehet-e szombat nélkül...?

— Nagyon jó lenne.

— Az havonta négy munkás kiesését jelentené. Négyezer 60 forinttal kevesebbet keresne, az 240 forint.

— Ilyen alapon nem. Az embernek minden fillérre szüksége van.

Néhány megjegyzést csak úgy válogatás nélkül: „Az se lenne baj, ha kevesebbet keresnénk, csak a szombat szabad lehetne.” „Nem is tudom, hogyan lenne jobb.” „A vezetők jobban tudják.” „A pénzre szükség van.” „Talán elegendő lenne, ha a szombat délutáni munkák maradna el, így havonta kétszer ötnapos lenne a munkahét.” „Vagy napjában kilenc órát dolgoznánk: öt-ször kilenc negyvenöt. Így három órát csökkenne a heti munkaidő és a szombat elmaradna.”

A blokkomban aláhúztam a jegyzetemet és „összeadtam” a válaszokat. Eredmény: bonyolult dolog ez. Összefüggések, láncolata nem fér meg a gyárkapun belül.

És a vezetők véleménye

A szakszervezeti bizottság titkára, Mári Sándorné azt mondta, hogy nem mai keletű ez a probléma, tíz éve is elmúlt már, hogy ügyet jelentett a gyárban dolgozó asszonyok között. A szakszervezeti gyűléseken is állandóan szóba kerül az ötnapos munkahét.

A gazdasági vezetők is foglalkoznak a szombati munkák problémáival. A jelenlegi körülmények között azonban nem tudják megoldani, mivel ez a dolog nem csupán a Szegedi Ruhagyárban vár megoldásra, hanem országos ügy, s gazdasági életünk helyzetének minden oldalú ismeretében, a feltételek megteremtése után válhat csak valóra.

A főmérnöktől, Szabó Sándortól is érdeklődtem.

— Az ötnapos munkahét bevezetése egyelőre nem látszik reálisnak, de bizonyos munkaidő-csökkentésre lenne lehetőség. A szombati munkákat hat órára lehetne mérsékelni, úgy, hogy sem a termelésben, sem a dolgozók keresetében változás ne történjék.

Reális lehetőség

Persze ez is sokat jelentene, mert szombaton hattól tizenkettőig és tizenkettőtől este hatig kellene dolgozni. Sok asszonnyal beszéltem, mind elismerte, hogy a két-órás rövidítés is rengeteget segítené rajtuk.

— Hogyan oldanák meg a kétórás rövidítést?

— Munkaszervezéssel és a munkaidő jobb kihasználásával — válaszolta a főmérnök. Erre megvannak a lehetőségeink, ez reális.

Nem kívánom felsorolni annak a tizenöt-húsz asszonynak a nevét, akit megkérdeztem, hogy a két óra teljesítményét jobb munkaszervezéssel és a munkaidő teljesebb kihasználásával pótolni képesek-e. Szinte egyöntetűen válaszolták, hogy igen, lehetséges.

Mit lehet ezek után mondani? Ha valóban reális, valószínűsítható.

Gazdag István

A tudományok népszerűsítéséért

Orvosprofesszorok — újságírók találkozója

A Szegedi Orvostudományi Egyetem rektorának meghívására baráti esten találkoztak a Semmelweis-kollégiumban az orvosegyetem tanszékvezető professzorai és a Szegeden megjelenő sajtó vezető képviselői. A találkozó alapfogalata volt, hogy a lapok és az orvosegyetem a maguk sajátos együttműködésükkel miként szolgálhatják meg jobban a megye, Szeged szellemi arculatának formálását, kölcsönösen hogyan járulhatnak hozzá a tudományos munka eredményeinek népszerűsítéséhez, megismertetéséhez.

Ezeket a törekvéseket hangoztatta bevezetőjében dr. Tóth Károly egyetemi tanár, az Orvostudományi Egyetem rektora, majd e kérdés számos közeleti területét világította meg Rácz Lajos, a Csongrád megyei Hírlap és dr. Lőkös Zoltán, a Dél-Magyarország főszerkesztője. Az érdekes témák — mint az orvostika gyakorlati problémái, a tudományos kutatások nyilvánossága és ismertetése, a professzorok egészségügyi felvilágosító tevékenysége stb. — felvető beszélgetés során a megjelent profesz-

Ülést tartott a KNEB

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság pénteki ülésén meghallgatta a KNEB elnökeinek tájékoztatóját a befejezett vizsgálatokról, követő intézkedésekről. Megtárgyalta és elfogadta a balatonlellei és a fonyódi társasúdlók építésének vizsgálatairól készült összefoglaló jelentést. A népi ellenőrzés egyetért azokkal a helyes célokkal, amelyek a jobb területkihasználást, az üdülési lehetőségek bővítését, gazdaságos megoldását segítik elő. Ezeknél az építkezéseknél azonban súlyos szabálytalanságokat és visszaéléseket állapított meg a vizsgálat. Ezért a KNEB elhatározta, hogy felkéri az építészeti minisztart a szükséges intézkedések megtételére.

Javítják a vasutas munkakörülményeit

Pénteken ülést tartott a Vasutas Szakszervezet Központi Vezetősége, amelyen Rödönyi Károly közlekedés-és postaiügyi miniszterhelyettes, a MÁV vezérigazgatója ismertette a vasutas dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítását szolgáló intézkedéseket.

A MÁV és a Vasutas Szakszervezet az utóbbi hónapokban felmérte az összes állomáson, fűtőházban és szolgálati helyen a munkaes életkörülményeket, és öt-éves tervet dolgozott ki an-

nak javítására. Az elkövetkező években a vasutas dolgozók szociális ellátottságára többet fordítunk, mint az elmúlt 21 esztendőben. A nehéz fizikai munkát felváltó gépekre több százmillió forintot költenek, 169 millió forint jut a rakodás gépesítésére, 225 millió forintot adnak öltözők és mosdók építésére.

A MÁV 1967-től folyamatosan felszámolja a munkaes védőruha-ellátás terén fennálló hiányosságokat.